

Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişim

Kültürel Köprüler ile Farklı Zihinleri Anlamak

Samet TÜRER

Aslıhan KUYUMCU VARDAR

Samet TÜRER - Aslıhan KUYUMCU VARDAR

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM Kültürel Köprüler ile Farklı Zihinleri Anlamak

ISBN 978-625-6140-80-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır; indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Ocak 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Dil ve kültür, toplumun iki temel bileşenidir ve çevremizdeki dünyayla iletişim ve etkileşim kurma tarzımızı şekillendirir. Dil birincil iletişim aracıdır, kültür ise bir grubun yaşam biçimini tanımlayan inançları, değerleri, uygulamaları ve gelenekleri kapsar. Dil ve kültür arasındaki ilişki, birinin diğerini etkilediği ve şekillendirdiği karmaşık ve dinamik bir süreçtir. Etkili iletişim hem sözlü hem de sözlü olmayan ipuçlarını içerir ve kültürel farklılıklar her iki iletişim biçimini de etkileyebilir. Örneğin, bazı kültürlerde iletişim sırasında doğrudan göz teması bir saygı ve dikkat göstergesi olarak görülürken, diğer kültürlerde çatışmacı veya saygısız olarak yorumlanabilmektedir (Gudykunst ve Kim, 2003). Bu nedenle, etkili iletişimi sağlamak için bu tür kültürel unsurları anlamak çok önemlidir.

İngilizcede Angola-Sakson kültürel değerlerini yansıtan “erken kalkan yol alır” ya da “eylemler sözlerden daha etkilidir” gibi ifadeler yer verilir. Bu örnekler dilin sahip olduğu kelime ve ifadelerin kültür tarafından şekillendirildiğinin kanıtıdır. Başka bir deyişle kültür, sosyal normları ve gelenekleri pekiştirerek veya bunlara meydan okuyarak dili etkiler. Konuşma şeklimiz sosyal kimliğimizi yansıtır ve dil seçimi, kimliğimizin diğer yönlerinin yanı sıra sosyal sınıf, cinsiyet ve yaş ile ilgili bilgiler verebilir (Kramsch, 1998). Örneğin pek çok kültürde yaşlılarla veya üstlerle konuşurken yüceltici ya da saygılı bir dil kullanmak önemlidir. Günlük konuşma dilinin veya argonun kullanılması, kayıt dışılığın ve aşinalığın bir işareti olabilir. Bu durum dilin kültürel ve toplumsal unsurlardan etkilendiğini göstermektedir. Ayrıca dil, sosyal normlara meydan okuyarak veya onları güçlendirerek kültürü de şekillendirebilir. Örneğin; cinsiyet ayrımı gözetmeyen dil kullanımı geleneksel cinsiyet rollerine karşı çıkmanın ve cinsiyet eşitliğini teşvik etmenin bir yolu olarak birçok kültürde giderek daha yaygın hale gelmektedir (Balirano ve Borba, 2021).

Çeşitli öğrenme yöntemlerini ve bunların akılda kalma oranlarını gösteren Dale’in (1969) Öğrenme Konisi Modeli bireylerin bilgiyi nasıl elde ettiğini ve sakladığını anlamak için bir çerçeve sağlar. Simülasyonlar, rol oynama ve deneysel aktiviteler gibi aktif öğrenme yöntemleri Dale’in modelinin tabanında konumlandırılmıştır. Kültürlerarası iletişim bağlamında düşünüldüğünde bu bahsedilenler kültürel yeterliliğin geliştirilmesinde etkilidir. Sürükleyici deneyimler bireylerin farklı kültürel bakış açılarıyla etkileşime girmesine, empatiyi geliştirmesine ve farklı iletişim tarzlarında gezinme becerilerini geliştirmesine olanak tanır. Eğitimciler, kültürel yeterliliği geliştirmede ve bunları temel bilgi için pasif öğrenmeyle dengelemede aktif öğrenme deneyimlerinin önemini kabul ederek, öğrencileri küreselleşmiş bir dünyanın karmaşık dinamiklerine daha iyi hazırlayabilirler. Bu durum kültürlerarası iletişimde pedagojik uygulamaların sürekli araştırılması ve geliştirilmesi için temel bir görev niteliğindedir.

Dil ve kültürün birbirine bağlılığının iletişim ve anlayış için önemli etkileri vardır. İletişim kurulan kişi veya grubun kültürel geçmişini anlamak etkili iletişim için çok önemlidir. Kullanılan kelimelerin ve ifadelerin bağlamını ve anlamını bilmek yan-

liş anlamaları ve yanlış yorumlamaları önler. Hofstede ve Minkov'a, (2010) göre bireyler kültürel farklılıkları tanıyarak yanlış anlamaları en aza indirebilir. Etkili iletişim ister kişisel ister profesyonel olsun, herhangi başarılı bir etkileşim için gerekli olan temel bir beceridir. Dil ve kültür farklı kültürel geçmişlere sahip bireylerin etkileşimde bulunduğu kültürlerarası iletişimde de önemli bir rol oynar. Dildeki, değerlerdeki ve sosyal normlardaki farklılıklar nedeniyle farklı kültürlerdeki bireylerin iletişiminde bazı zorluklar olabilir. Bu nedenle, etkili iletişim ve anlayışı kolaylaştırmak için kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmek esastır.

Kültürel farkındalık en basit haliyle bireyin kültürel farklılıklardan haberdar olmasıdır. Bu farkındalık kültürlerarası iletişimi siyasi, akademik, ticari, kişisel vb. tüm bağlamlarda doğrudan etkilemektedir. İş bağlamında, etkili iletişim başarı için hayati önem taşır ve kültürel farklılıkların iletişim sonuçları üzerinde önemli etkileri olabilir. Hofstede (2011) tarafından yapılan bir çalışmada, kültürel farklılıkların farklı ülkelerdeki iş insanlarının müzakere tarzlarını etkilediği bulunmuştur. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri gibi bireyci kültürlerden müzakereciler, bireysel hedef ve çıkarlara öncelik verme eğilimindeyken, Çin gibi kolektivist kültürlerden müzakereciler, grup hedef ve çıkarlarına öncelik verme eğilimindedir. Bu nedenle, bu kültürel farklılıkları anlamak, küresel bir iş bağlamında başarılı müzakereler için esastır. Kültür öğretimi, bireylerin kültürel yanlış anlamalardan ve kültürel farklılıklar nedeniyle ortaya çıkabilecek çatışmalardan kaçınmasına da yardımcı olabilir. Chua, Roth ve Lemoine (2015), kültürel farklılıkların e-postaların yorumlanmasını etkilediğini, işyerinde yanlış anlamalara ve çatışmalara yol açtığını bulmuştur. Kültür öğretimi, bireylerin farklı iletişim kanallarının kültürel normlarını ve beklentilerini anlamalarına ve yanlış yorumlamalardan kaçınmalarına yardımcı olabilir. Bu nedenle kültür öğretimi, bireylerin kültürlerarası iletişim yeterliliğini geliştirdiğinden etkili iletişim için gereklidir. Etkili iletişim, bireylerin kültürel farklılıkları anlayıp takdir etmelerini ve iletişim tarzlarını buna göre uyarlamalarını icap ettirir.

Gudykunst'a (1998) göre, "Kültürlerarası iletişim, bireylerin kültürel farklılıklarda etkili bir şekilde gezinmesini sağlayan bir dizi beceri gerektirir" (s. 1). Dolayısıyla kültür öğretimi, bireylerin kültürel farklılıkları anlamalarını ve takdir etmelerini sağlayarak daha iyi iletişim sonuçlarına yol açtığı için iletişimin hayati bir yönüdür ve farklı kültürlerin değerleri, inançları ve uygulamaları konusunda bireyleri eğitmeyi amaçlar. Brown'a (1994) göre kültür öğretimi, bireyler arasında kültürlerarası iletişim-sel yeterliliği (KİY) geliştirmeyi hedefler. KİY, bir bireyin farklı kültürlerden insanlarla etkili bir şekilde iletişim kurma ve etkileşimde bulunma becerisini ifade eder. KİY kültürel farklılıkları anlamayı, iletişim tarzlarını ve davranışlarını farklı kültürel bağlamlara göre uyarlayabilmeyi ve farklı bakış açılarına saygı duymayı içerir. Bu açıdan kültür öğretimi, bireylerin kültürel yanlış anlamalardan, çatışmalardan kaçınmasına, kişisel ve profesyonel bağlamlarda iletişim sonuçlarını iyileştirmesine yardımcı olabilir. Bu nedenle, bireylerin kültürlerarası iletişim yeterliliğini geliştirmek için dil eğitim programlarına kültür öğretimini dahil etmek oldukça önemlidir.

Bir yabancı veya ikinci dili öğrenmek, sadece akademik açıdan bir konuda usta-laşmak değil, daha uygun bir şekilde bir iletişim aracını öğrenmeye odaklanmaktır. Gerçek veya kurgusal durumlarda iletişim asla bağlamın dışında değildir ve kültür bağlamının bir parçası olduğu için iletişim kültürden nadiren bağımsızdır. Bu nedenle, günümüzde dil öğrenimi ile hedef kültür öğreniminin birbirinden ayrılmayacağı giderek daha fazla kabul görmektedir (Deardorff, 2006; Kramsch, 1993; Sercu, 2005; Valdes 1986).

Son 30 yıldır, İngilizce Öğretmenliği (ELT) alanı dilsel ve kültürel çeşitliliği vurgulamaya başlamıştır ve İngilizce ile ilgili öğretime odaklanmak yerine dil ve kültürün kişinin kimliğiyle nasıl ilişkili olduğunu ele alan sosyokültürel faktörleri içermeye başlamıştır (Kachru, 1992; Liton, 2016; Sercu vd., 2005). Bu sebeple, kültürel farkındalık ve kültürlerarası iletişimsel yetkinlik (KİY), İngilizce sınıflarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu açıdan kültürel farkındalığa duyulan ihtiyaç göz ardı edilemez ve iletişimi yeterli kılmak için çok boyutlu kültürel farkındalık unsurlarının sürece dahil edilmesi gerekir çünkü iletişim neredeyse hiçbir zaman kültürden bağımsız var olmaz. Yaygın bir düşünce olarak, kültür ve dil her zaman birbirine sıkı sıkıya bağlıdır (Agar, 1994; Kramsch, 1998). Dil öğrenmede dil ve kültürün birbirinden ayrılmaz olduğu ve dil öğretiminde kültür öğretiminin gerekli olduğu dünya çapında kabul görmektedir (Kramsch, 1993). Bu nedenle yabancı dil öğrenmek kültürlerarası bir deneyimdir. Byram'a (1997) göre, kültürlerarası iletişimsel yetkinlik (KİY), farklı kültürlerden insanlarla etkili bir şekilde etkileşim kurabilme yeteneğidir. KİY ilk olarak Byram (1997) tarafından "turist ve misafir" arasında bir ayırım olarak tanımlanmıştır. Turist ve misafir farklı özellikler taşırlar, ancak yine de temas halindedirler. Turist, hayatını zenginleştirecek bir deneyim arar ve farklı geçmişlere sahip farklı kişilerle iletişim kurmaktan etkilenmez. Ancak misafir, inançlarını ve davranışlarını değiştirerek toplumu etkiler. Sercu'nun (2002) belirttiği gibi, turist ilgi çekici farklılıklara hayret etme eğilimindeyken, misafir kişi kültürlerarası karşılaşmaları ilişkilere dönüştürme eğilimindedir. Bu nedenle misafirlik eden kişi kültürlerarası yetkin birey olarak da adlandırılabilir. Son yıllarda, küreselleşme ve uluslararasılaşma nedeniyle kültürlerarası temas ve değişim artmıştır. Uygulamalı dilbilim alanında çok sayıda bilim insanı (Alptekin, 2002; Baker, 2012; Byram, 1997; Fantini, 2000, 2007; Matsuda, 2002; Sercu vd., 2005) kültürlerarası iletişimsel yeterliliğinin önemini vurgulamıştır. Yabancı veya ikinci dil eğitimi, iletişimsel yeterliliği temel alan ve bunu kültürlerarası yeterliliği içerecek şekilde genişleten KİY, birbiriyle bağlantılı aşağıdaki dört boyutu içerir: (a) etki (örn. tutumlar ve eğilim); (b) biliş (örn. bilgi); (c) üstbiliş (örn. planlama ve farkındalık) ve (d) davranış (örn. beceriler ve yetenekler). Byram (1997) ve Spencer-Oatey ve Franklin (2009), KİY'in farklı dil ve kültürel geçmişlere sahip insanların birbirleriyle uygun ve etkili bir şekilde etkileşime girebilmelerini sağlamak için yeterince geliştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bu nedenle sadece dil öğretimine odaklanmaktan ziyade, kültürlerarası öğretimin lingua franca (ELF) veya uluslararası bir dil olarak İngilizce (EIL) eğitiminde daha fazla kullanılması gerekmektedir (Han ve Song, 2011; Luk, 2012; Sercu, 2005).

Yabancı dilde etkili ve nispeten daha doğal bir iletişim kurabilmek için yabancı dil programlarının hedef, kazanım, içerik, eğitim durumları ile ölçme ve değerlendirme süreçlerine kültürel unsurların yoğun bir biçimde dahil edilmesi gerekmektedir. Bu düşüncenin temel kaynağı yukarıda alanyazındaki ilgili araştırmalar ile desteklenen dil ve kültürün ayrılmaz bir bütün olduğu ve dil öğretme-öğrenme sürecinde birlikte kullanılması gerektiği gerçeğidir.

Dil öğretiminde kültürün rolü ve statüsü, öğretmenler için her zaman zorlu bir konu olmuştur. Eğitimcilerin kültürün anlamı ve kültürel içeriği dil öğretim sürecine dahil etme olasılıkları ile ilgili tutumları ve görüşleri çok farklı olabilir. Bu farklılıklar, geçmiş öğrencilik deneyimlerinden, kendi eğitim süreçleri boyunca öğrendiklerinden ve hedef kültürle gerçekleştirmiş oldukları temaslardan kaynaklanabilir. Dil sınıflarında öğretilen kültürel içerik, yerel ve hedef kültürler arasındaki farklılıkların boyutundan da etkilenebilir. Genel olarak dil öğretiminde dört ayrı becerinin geliştirilmesine vurgu yapılır: dinlediğini anlama, okuduğunu anlama, yazma ve konuşma. Bununla birlikte, dil öğretmenleri ve akademisyenler genellikle beşinci bir beceri olan kültüre atıfta bulunurlar. Hedef kültüre şu ya da bu şekilde atıfta bulunmadan dil öğretimini hayal etmek zordur; bu nedenle kültür, öğretim sürecinde her zaman var olmuştur. Ancak bu beceri neyi ifade eder ve öğretme-öğrenme sürecine nasıl dahil edilmelidir? Dilbilgisi veya sözcük dağarcığıyla karşılaştırıldığında, kültürü tanımlamak daha zordur; bu nedenle neyin ve nasıl öğretilmesi gerektiği net değildir. Ancak, kültürel içeriğin tanıtılmasına ilişkin bazı ilkelerin, tavsiyelerin ve pratik fikirlerin dil öğretim metodolojisi programına dahil edilmesi gerektiğine inanılmaktadır.

Kültürlerarası yeterlilik, İngilizce iletişim kuran ancak farklı dilsel ve kültürel geçmişlerden gelenler arasında daha fazla önem kazanmaktadır. Bunun nedeni muhtemelen şu anda İngilizce konuşanların çoğunun ana dili İngilizce olmayan kişiler olmasıdır ve İngilizce iletişimin çoğunun bu türdeki kişiler veya gruplar arasında gerçekleşmesidir (Crystal, 2003; Seidlhofer, 2005). Alptekin'in (2002) öne sürdüğü gibi, bir lingua franca olan İngilizce ile ilgili olarak, İngilizce sadece belirli uluslara özgü bir anadil değildir ve standartlaştırılmış anadil normlarını öğretmeye çalışmak gerçekçi değildir ve İngilizce anadilinin katı ve yekpare bir bakış açısını temsil ettiği için uygun değildir.

Çalışmanın bu bölümünde kültür ve dilin ne olduğu, dil öğretme-öğrenme sürecinde kültürün yeri, yabancı dil öğreniminin ve kullanımının zorlukları, kültürlerarası iletişimin temel kavramları, etkili iletişim ile kültürlerarası iletişim ilişkisi, kültürlerarası iletişim engelleri, kültürlerarası iletişimin İngilizce öğretimindeki yeri, yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişim kavramı, Byram'ın Kültürlerarası İletişimsel Yetkinlik Modeli, Bennett'in DMIS Modeli, kültürlerarası iletişimsel yetkinliğin dil kullanımına etkisi ile program geliştirme süreci, ilgili alanyazına atıflarda bulunarak detaylı olarak açıklanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
-------------	-----

1. BÖLÜM

DİL VE KÜLTÜRÜN TEMELLERİ

Kültür Nedir?	1
Yüksek ve Düşük Bağlam Kültürleri (Büyük C ve Küçük c).....	3
Sözsüz İpuçları: İletişimde Jestler, Sessizlik ve Alan	9
Dil Nedir?	10
İnsan Dilinin Özellikleri.....	12
Sapir-Whorf Hipotezi: Dil Düşüncüyü Nasıl Şekillendirir	15
Dil Üzerinden Kimliği Anlamak.....	16
Kültürel Semboller ve Dil: Karşılıklı Bir İlişki	17
Dil Edinimi ve Kültürel Anlayış Teorileri	17
Evrensel Dilbilgisi (Chomsky).....	18
Vygotsky'nin Dil Öğrenmede Sosyokültürel Teorisi	19
Krashen'in Anlaşılır Girdi Hipotezi.....	21
Kullanım Tabanlı Teori (Tomasello).....	24
Sapir-Whorf Hipotezi	25

2. BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

İletişimsel Yeterlilik	27
Kültürlerarası İletişim	28
Kültürlerarası Yetkinlik.....	31
Kültürlerarası İletişimsel Yetkinlik.....	31
Etkili İletişimde Kültürlerarası İletişimin Rolü	34
Kültürel Bir Olgu Olarak İnsan	36
Kendi Özünü Anlama	36
Kişisel ve Sosyal Etkileşimi Geliştirme	37
Yanlış Anlamaların, İletişim Bozukluklarının ve Güvensizliğin Çözümü.....	38
Etkili Bir Küresel Vatandaş Olma	42
Kültürlerarası İletişim Engelleri	43
Kaygı	44
Farklılıklar Yerine Benzerlikleri Varsaymak.....	45
Etnomerkezcilik.....	46

Klişeleştirme (Basmakalıplaştırma) ve Önyargı.....	47
Ayrım Yapma	48
Dil Engeli.....	49
Sözsüz İletişim	50
Kültürel Streotipler ve Yanlış Anlamalar	55
Kültürel Yanlış Anlamaları Ele Alma.....	56
Kültürlerarası İletişimde Sözsüz İletişimin Önemi.....	56
Kültürlerarası İletişimde Sözsüz İletişimin Zorlukları.....	57
Etkili Kültürlerarası İletişim Stratejileri	57

3. BÖLÜM

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KÜLTÜRÜN ROLÜ

Dil Öğretiminde ve Öğreniminde Kültürün Yeri.....	59
Neden Kültür ve Dil Ayrılmaz Bir Bütündür?	63
Kültür Sınıf Ortamıyla Nasıl Bütünleştirilebilir?	65
Yabancı Dil Sınıflarındaki Kültürel Zorluklar	66
Başka Bir Dili Öğrenmenin ve Kullanmanın Zorluğu	67
Gerçek Hayat Durumlarında Başka Bir Dil Kullanmak	68
Dil Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Temel Sorunlar.....	69

4. BÖLÜM

DİL ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM

Kültürlerarası İletişimin İngilizce Öğretim Programındaki (EFL) Yeri.....	71
İngilizce Öğretiminde Kültür Nasıl Tanımlanır?	75
Kimin Kültürü Öğretilmeli?.....	77
Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişim Kavramı.....	79
Programda Kültürlerarası İletişim	81
Öğretim Materyallerindeki Kültürel Bağlam.....	82
Kültürlerarası İletişim Becerilerini Geliştirecek Yöntem ve Teknikler.....	85
Görev Tabanlı Öğrenme ve Kültürel Yeterlilik.....	85
Deneyimsel Öğrenme: Yurt Dışında Eğitim ve Kültürel Etkileşim	86
Kültür Kapsülleri	87
Kültür Kümeleri.....	88
Kültür Adaları.....	88
Kültür Asimilatörleri	89
Çizgi-kültür (Cultoön)	89

Kültürel-Dışı (Cultural Aside).....	90
Oyunlar.....	91
Drama ve Mini Drama	92
Gerçek Kesit (The slice-of-life technique):.....	93
Ara-Sınav (Quiz).....	93
Kültürel Ürünler (Cultural artifacts)	93
Ses-Motor Birimi (Audio-Motor Units).....	94
Dijital Araçlar ve Sanal Değişimler.....	95
Byram'ın Kültürlerarası İletişimsel Yeterlik Modeli.....	96
Bennet'in Dmıs Modeli.....	97
Kültürlerarası İletişim Yetkinliğinin Dil Kullanımına Etkisi.....	98
Dil Öğrenenlerde Kültürlerarası Yeterlilik Geliştirme	100
Kültürlerarası Yeterliliğin Bileşenleri.....	100
Kültürlerarası Yeterliliği Değerlendirme.....	101
Yurt Dışında Eğitim ve Kapsayıcı Deneyimlerin Rolü.....	102
Kültürlerarası İletişimin Geleceği	102
Küreselleşme ve Kültürlerarası İletişimin Değişen Manzarası.....	103
Kültürlerarası İletişimde Teknolojinin Rolü.....	104
Çok Dilli Bağlamlarda Kültürlerarası İletişim.....	105

5. BÖLÜM

PEDAGOJİK YAKLAŞIMLAR

Görev Tabanlı Dil Öğretiminin İlkeleri.....	107
Kültürel Olarak İlgili Görevler Tasarlamak	107
İletişimsel Yeterlilik ve Kültürel Farkındalık.....	108
Kültürel Öğrenme İçin Rol Yapma ve Simülasyonların Kullanımı.....	108
İçerik Tabanlı Öğretimle Kültür Öğretmek	109
İçerik Tabanlı Eğitimde Otantik Materyallerin Kullanılması.....	109
Kültürlerarası Yeterliliğin Geliştirilmesinde Yansıtmanın Rolü.....	109
Yansıtıcı Günlükler ve Öz Değerlendirme	110
Sanal Değişimler ve Çevrimiçi Kültürlerarası İş birliği.....	110

6. BÖLÜM

KÜRESELLEŞME, TEKNOLOJİ VE DİL EĞİTİMİ

Küresel Bir Meta Olarak Dil.....	111
Küreselleşmiş Bir Dünyada Çok Dillilik	111
Küresel Hareketlilik ve Dil Öğrenimi	112
İngilizcenin Küresel Yayılımı.....	112
Lingua Franca Olarak İngilizce (ELF) ve Kültürlerarası İletişim.....	113
İngilizce Dil Hegemonyasının Zorlukları	113
Dilsel Çeşitlilik ve Dil Erozyonu	113
Eğitimde Eşitsizlik.....	114
Sosyokültürel Kimlik ve Dil Değişimi	114
Küresel Dil Öğreniminde Teknolojinin Rolü	115
Küresel Bir Bağlamda Sanal Sınıflar ve Çevrimiçi Öğrenme.....	116
Sosyal Medya ve Küresel Kültürel Değişim.....	117
Kültürel Homojenleşme	118
Dijital Alt Kültürlerin Yükselişi.....	119
İletişim Uygulamalarının Dönüşümü	119
Küresel Vatandaşlık İçin Dil Öğrenimi.....	120
Küreselleşme Çağında Dil Öğretiminin Geleceği	121
Küresel Dil Politikaları ve Eğitim Reformları.....	121
Öğrencileri Geleceğe Hazırlamak: Küreselleşmiş Bir Dünya İçin Beceriler.....	122
Zorluklar ve Fırsatlar	123

7. BÖLÜM

EĞİTİMCİLER VE ARAŞTIRMACILAR İÇİN ÖNERİLER

Dil Öğretiminde Kültürlerarası Bir Bakış Açısı Oluşturma.....	125
Çok Dilliliği ve Dil Çeşitliliğini Teşvik Etme.....	126
Küresel İletişim ve Öğrenme İçin Teknolojiyi Entegre Etme	126
Dil Öğrenmede Yansıtıcı Uygulamaya Vurgu Yapma.....	127
Küreselleşmenin Zorluklarını Ele Almak İçin Pedagojik Yaklaşımları Uyarlama....	127
Dil Eğitimini Zenginleştirmek İçin Disiplinler Arası İş Birliği Yapma	128

Tartışma 129

Sonuçlar..... 131

Referanslar 133

1. BÖLÜM

DİL VE KÜLTÜRÜN TEMELLERİ

Bu kitabın ilk bölümü olan “Dil ve Kültürün Temelleri”, dil ve kültür arasındaki karmaşık ve birbirine bağlı ilişkiyi araştırmaktadır. Bu bölüm, dilin yalnızca bir iletişim sistemi değil, aynı zamanda bir toplumun değerlerini, inançlarını ve kimliklerini keşfetmenin anahtarı olduğunu anlayabilmek için bir temel oluşturmaktadır. Dili kültürel ifadelerle ilişkilendiren teorileri ve çerçeveleri inceleyerek, okuyuculara dilin kültürü nasıl yansıttığı, şekillendirdiği ve kültür tarafından nasıl şekillendirildiği konusunda içgörüler sunmayı amaçlamaktadır.

1.1. Kültür Nedir?

Ennis'e (2015) göre kültür, “öznel gerçeklik” veya dünyanın geçmişte ve şu an nasıl olduğu ve nasıl olması gerektiği konusunda bir kişinin edindiği anlayış olarak tanımlanır. Kültür, kişinin deneyim yoluyla oluşturduğu zihinsel kategorilerin tümü olarak özetlenebilir. Kültür, insanların tüm yaşamları boyunca sahip oldukları bilgi, beceri, tutum ve davranışların bilgisini ve kişinin dünyayı algılama ve yorumlama biçimini kapsar.

Kültür, bir grup insan tarafından paylaşılan temel varsayımlar, değerler, hayat yönelimleri, inançlar, politikalar, prosedürler ile davranışsal geleneklerin ve her üyenin davranışını ve ‘diğer insanların davranışlarının anlamını’ yorumlamalarını etkileyen (ancak belirlemeyen) bulanık bir kümedir (Spencer-Oatey 2008: 3).

Banks ve McGee. (1989) kültürü şu şekilde tanımlar:

“Bugün çoğu sosyal bilimci kültürü, insan toplumlarının sembolik, düşünsel ve somut olmayan yönlerinden oluşan bir şey olarak görmektedir. Bir kültürün özü, onun eserleri, araçları veya diğer somut kültürel unsurları değil, grup üyelerinin nasıl yorumladığı, kullandığıdır. Modernleşmiş toplumlarda bir insanı diğerinden ayıran değerler, semboller, yorumlar ve bakış açılarıdır ki insan toplumlarının maddi nesnelere ve diğer somut yönleri değildir. Bir kültür içindeki insanlar genellikle sembollerin, eserler ve davranışların anlamlarını aynı veya benzer şekillerde yorumlarlar” (s.8).

Hofstede (2011) kültürü bir insan grubunun üyelerini diğerinden ayıran, insan zihninin kolektif programlama süreci ve kolektif olarak sahip olunan bir değerler sistemi olarak tanımlamaktadır. Jahoda, Deutsch ve Cook'a (1984) göre, "kültür" sosyal bilimler sözlüğündeki en zor terimdir ve konuya ayrılan kitapların sayısı birçok kütüphane rafını doldurabilir.

"Kültür" kelimesini antropolojik anlamda kullanıldığında, bir toplumun gelenekleri, dünya görüşü, dili, akrabalık sistemi, sosyal organizasyonu ve doğal kabul edilen diğer günlük uygulamalarından herhangi biri ve bunların belirli bir gruba üye kişilere ayırt edici bir kimlik veren ve içsel uyum ile aidiyet duygularını organize etmek için kullanılan herhangi bir araç olarak tanımlanabilir. Kültür hem fiziksel hem de zihinsel olarak bir insan olgusudur. Hem her birimizin içinde bulunduğu bir durum hem de kişiye, zamana ve mekâna göre sürekli değişen bir süreçtir. Kültür adı verilen bu birleşik durum ve süreç, başkalarına, olaylara ve çevreye tepki verirken herkesi etkiler. Bu nedenle, geleceğin dil öğretmenlerinin kültür teorisinde uzman olmaları beklenmez ancak bu terimin neleri kapsadığının ve özellikle bir yabancı dil öğrenimiyle ilgili olarak ne anlama geldiğinin farkında olmaları gerekmektedir. Kültürün, bazı özel gelenekler, bayramlar, şarkılar veya edebiyat eserleri hakkında birkaç açık dersle öğretilmeyeceğini bilmeleri gerekir. Kültür bundan çok daha geniş bir kavramdır ve farklı dilsel biçimlerin uygun kullanımında da mevcuttur. Dil ve kültür, Kramsch'in (2013) da işaret ettiği gibi birbirinden ayrılamaz:

"Dil ve kültür" ikilisinde dil, dilin dışında, gerçek dünyada bulunabilen kültürel bir gerçekliğe uygulanan keyfi dilsel biçimler yığını değildir. Dil ve diğer sembolik sistemler olmasaydı, kültür dediğimiz alışkanlıklar, inançlar, kurumlar ve anıtlar, kültürel fenomenler değil, sadece gözlemlenebilir gerçekler olurdu. Kültür haline gelmeleri için anlam taşımaları gerekir. Bu bağlamda kültür onu oluşturan yiyeceklere, müziklere, sanata veya yaşam biçimlerine yüklediğimiz anlamlardır (s. 62).